

تاریخچه ادبیات فرانسه

ترجمه آقای جلال الدین خان « طرزی »

(۳)

قسمت دوم

روناس یا دوره نجد ادبیات

۳۰ : - زبان فرانسوی قرون وسطی برای الهامات وجو لانگام مؤلفین و نویسندگان سبک روح و ناتوان این دوره طویل مکتفی بود؛ چه ایشان با استثنای بعضی امورات مخصوصه و افکار ساده به چیزی دیگری متمسک نگردیده و توضیحات نهاده اند. درین نثر نویسان یکصد و پنجاه سال آخرین از همه بزرگتر کومین Commynes است که بر دیگران تفوق داشته و مراتب بلندی را اتخاذ کرده حقیقت اینست که روحیات این مرد معروف با افکار فیلسوفی قدری آشنا گردیده و بدین وسیله نفوذ و اقتدار آن وسعت و عمومیت اختیار کرد. و درین شعرا ویلون Willon با اولین شخص است که دارای طبع رساء و مهارت کاملی بوده و بدین جهت موفق گردیده که با یک طریق شخصی در موضوع افکار عمومی تصریحات لازم را بنگارد. اما باید اعتراف کرد که مهم ترین مسائل اخلاقی را جمع به میتافیزیک «ماورای طبیعت» معقولات، از نیروی زبان لاتین در میان مملکت رائج گردیده رفورم (اصلاح و نجد) و مشاجرهای قلمی بسی مباحثی را از مدرسه خارج کرده درین اهالی منتشر می نمود. و از طرف دیگر در ادارهای قضائی احکام شاهی ویلر کوترت Villers Cotterets (۱۵۳۹) عادات و رسوم

فرانسه ها را تأیید می نمود .

بالاخره مخصوصاً در شهکارهای قدیمه لاتین و یونان تا هنوز هم نویسندگان قرن ۱۶ برتو افشانی کرده و اشکال نفیسه ؛ و برزاکت که افکار عالی بر آن اختصاص یافته بود مورد تحسین، نویسندگان مذکور قرار گرفته و اهتمام زیاد نموده اند که این طریقه را لاتینی ها باز احیا گردانند . زبان فرانسه باین طریق پیشرفت نمایی کرده در ابتدا بصورت اجباری از زبان بومی خویش بعضی اصطلاحاتی را اتخاذ کرده سپس بصورت مستقل از ساختمان لاتین زبانی تشکیل داده و بر بزرگی و شهرت کتب فیلسوفی Cicéron و تاریخی Tite-live و منظومه های هوراس Virgile افزودند .

هنگامیکه ادبیات وسیع و مختلط فرانسه مانند دوره ادبیات لاتین که دارای قوانین مخصوصه بود تشکیل یافت سبک های مختلف نیز مطابق زمان و نویسنده گان متعدد روی کار آمده و تغییرات بان رخ داد . اما زبان فرانسه تا آنوقت هم بصورت قطعی تشکیل نگردیده بود .

۳۱ :- قطعه نویسان قرن ۱۶ که نسبت بطرز تحریر و احساسات طبیعی با طرز و عادات قرون و - پطال مریوطیت زیادتری را حائزند با متقدمین خویش اختلاف کلی دارند .

Rabelais (به انتهای قرن ۱۵ یا نزد هم سنه ۱۵۵۳) که در اواخر سنه ۱۵۳۲ اولین کتاب موسوم به پانتا کروول Pantagruel و قبل از سنه ۱۵۳۵ کتاب Gargantina را بمنصه اشاعه گذاشته تنها دارای صفات نویسندگی نبود بلکه نسبت به تکثر لغات عجیبه و صورت حقیقت حیات که برتو آن از هر نمونه کلامش ظاهر میگردد در نزد فرانسه ها اولین مؤلفی است که کتاب او

تأماً از روی حقیقت بصورت يك انسا بکلوییدی مقلدی ظهور کرده و در اثر بعضی مفکوره های عمومی بر حرارت که اساس فیلسوفی او بر آن فرار گرفته بود احساسات بدیع پسندی خواننده را تهیج میساخت.

۳۲ :- قصه نویسان دیگر قرن ۱۶ که بعضی از آن ها میخواستند طریقه Robelais را تقلید نمایند عبارت از مارگریت دان کولم Marguerité d'Angouleme (۱۵۴۹ - ۱۴۹۲) ملکه نا واره، خواهر پادشاه که اثرات او غالباً جنبه اخلاقی داشته و سبک نثر بر آن پیچیده و مطول بنظر بر می خورد. و بونا و اتوردی پیری به Bonaventur des Périers (۱۵۴۴ - ۱۴۹۸) که ناول های آن خیلی کوتاه و ساده و خوش آیند بود.

۳۳ :- اما کتابی که ظهور آن با کتاب واپوله مطابقت نموده و مهم ترین فسمتیکه تاریخ نشر فرانسه این دو را احیاء میسازد همانا (مؤسسه کرین های) کالون Calvin (۱۵۶۴ - ۱۵۰۹) می باشد. بدیهی است که عصر کالون بر عصر لاتین سبقت بسته بلکه درین زمان جملات زبان لاتین با کلمات فرانسوی استعمال گردیده.

و علاوه برای اولین مرتبه بود که استعمال کلمات فرانسوی از زبان بظهور پیوسته و نویسنده گان فرانسه بازبان معموله خود نشان میسر گشت. بزکمی را اتخاذ کرده اند. ۳۴ :- علم الهیات و مباحث مذهبی در قرن ۱۶ بکلی در منصفه اشاعه گذارده نشد که با کتاب کالون همسری می نمودند و دور دو بیز Théodore de Bèze (۱۶۰۵ - ۱۵۱۹) که اثرات او بازبان لاتین نثر بر یافته، اشعار و تراژیدی مذهبی نیز از قلم این شاعر تراوش نموده و بعد ها دو یولییس مورنای Duplessi Mornay ظهور نمود (۱۶۲۳ - ۱۵۴۹) که

عقب او اسم دیوژو رن Dujerron کا تو لیک هم بایست در زمره نویسندگان تذکار شود.
 ۳۵ :- بعضی کتب سیاسی که در بن عصر منتشر گردیده برخی از آنها که قابل
 ملاحظه میباشد قرار ذیل است: اول کتاب جمهوری Bodin (۱۵۶۹-۱۵۳۰)
 می باشد، و باز همه مشهور تر کتاب (خطابه خدمت گذاری آزادی) discours
 de la servitude volontaire بو آتی Boëtius است (۱۵۶۳-۱۵۳۰) که
 یک قسمت عمده آن برای تحریک نطاقین متعدد دهور قدیمه تخصیص یافته است.
 میشل دولوسپی نال Michel de l'Hospital (۱۵۷۳-۱۵۰۵) نسبت به
 نطقهای بر حرارت و اثرات مختلفه خود و کیوم دو ویر Guillaume de vair
 (۱۶۱۱-۱۵۵۶) که از فرقه نجباء بوده در بین علمای علم اخلاق و نطاقین
 مراتب بزرگی را اتخاذ کرده اند.

La Noue (۱۵۹۱-۱۵۳۱) در اثر نطقهای سیاسی و عسکری میان پروتستانهای آن زمان
 و فرقه معتدل پسند که ایشان را با اسم حزب سیاسی نیز یاد میکردند شهرت زیادی داشت.
 ۳۶ :- ولی روحیات و افکار اعتدال پسندان با بسی اشکالات لسانی تصادم
 کرده و اثرات بزرگی از خودها بیاد کار نگذاشته اند، باستثنای نطق مطول
 یکی از مؤلفین ساتیر میندیه و پیر پیتون Pierre Pithon حقوق دان (۱۵۹۶-
 ۱۵۳۹) که تا اندازه کسب شهرت نمود. تمام این فصاحتهای لسانی با یک
 روش عاقلانه و عام فهم در اواخر این قرن ظهور نموده و عقب آن میندیه به
 تاریخ ۱۵۹۴ در منصفه اشاعه گذاشته شد.

۳۷ :- وظائف و امورات علما و ادبا و مترجمین خیلی بندرت راجع بوسعت
 نزاکت و روانی زبان تعلق میگرفت.

رئیس جمهور کلود فوشه (۱۶۰۱-۱۵۳۰) با مجموع مبداء و منشا

زبان و اشعار فرانسه ایتین پاکیه Etienne Pasquier (۱۵۱۵ -
 ۱۵۲۹) با کتاب تبعات فرانسه هائری ایتین Henri Etienne (۱۵۹۸ -
 ۱۵۲۸) با کتابهای مختلفه علم ادبیات خودها از زمره نویسندگان لائق و با
 کیفیه میباشند که برای اعتلا و ارتقای زبان مجاهدت زیادی بکار برده اند.

ترجمینیکه درین راه بذل مساعی نموده اند عبارت اند: از کلود دو سیسل
 Claude de Seyssel (۱۵۹۳ - ۱۴۵۰) ایتین دوله Etienne dolet (۱۵۴۶ -
 ۱۵۷۰) و Pierre saliot که مترجم ما هر آثار هرودوت بود.

تمام این مترجمین از آمیو Amyot (۱۵۲۰ - ۱۵۱۳) مترجم آثار پلو تارک
 Plutarque طلب استعانت میکردند.

آمیواتر منشور مؤلف را با سبک ساده و زبان خالص فرانسه ترجمه کرده چنانچه بعدها در قرن ۱۷
 ظاهر شد که این مترجم از زمره نویسندگان بوده که برای تصحیح زبان خیلی کوشیده است.
 ۳۸ - مونتین Montaigne (۱۵۹۲ - ۱۵۳۳) در انتخابات تطوری و کلمات خویش تماماً

آزاد است چنانچه دو ژلاس Vaugelas و آمیو این مسئله را بصورت کامل تصریح نموده اند.

غالباً این آزادی ظاهری نتیجه کوششات نویسنده ایست که سائیرین به هیچ
 وجه در مؤلفین از منته گذشته باین طریق حیات بشر برده نمی توانند و بجز

اینکه خود آن نویسنده به تنهایی در پی تجسس مطالبات مختلفه افتاده و صورت

استعمال مفکوره های که از دیگر اقباس نموده فهمیده بتواند. اما پیر شارون

Pierre Charron را (۱۶۰۳ - ۱۵۴۱) بایست ازین مسئله متجزی دانست

چه نویسنده مذکور که از زمره علمای علم اخلاق کریتن ها و مؤلف « معاهده

دانشمندی » است و یک عده دلایل کثیری را از مونتین اقباس کرده اما مطلب

اصلی را نتوانسته است که سهولت و وضوح اظهار نماید.

تمام